

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 16. november 2017
Kontor: Statsrets- og Menneske-
retskontoret
Sagsbeh.: Jacob Guldborg Rasmus-
sen
Sagsnr.: 2017-0030-0224
Dok.: 541192

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 951 (Alm. del), som Folketin-
gets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 18. september 2017.
Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Søren Pape Poulsen

Caroline Østergaard Nielsen

Slotsholmsgade 10
1216 København K

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 951 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, hvilke regelsæt, bestemmelser og paragraffer i tysk lov, der har været anvendt af de enkelte delstater (bl.a. Slesvig-Holsten, Nordrhein-Westfalen, Niedersachsen og Berlin) i forbindelse med forbud mod rockerklubber, og vil ministeren redegøre for, om der findes tilsvarende regelsæt, bestemmelser eller paragraffer i dansk lovgivning?”

Svar:

1. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen indhentet et bidrag fra de tyske myndigheder gennem Udenrigsministeriet.

Det tyske Forbundsindenrigsministeriums kontor for alvorlig og organiseret kriminalitet har om de tyske regler, der har været anvendt i forbindelse med forbud mod rockerklubber i delstaterne, oplyst følgende:

”Forbud mod rockergrupper, der enten udstedes af delstaterne eller centralt af forbundet (af Forbundsindenrigsministeriet) er hjemlet i Foreningsloven (Gesetz zur Regelung des öffentlichen Vereinsrechtes) med henvisning til Grundlovens art. 9, stk. 2 vedr. foreningsfrihed. Selve grundlæggelsen af en registreret forening er reguleret i Bürgerliches Gesetzbuch, som er en samling af borgerretlige bestemmelser. Foreningsloven indeholder bestemmelser om, hvorledes en forening kan forbydes. Det kan ske, hvis det bevises, at foreningens formål eller aktiviteter er i strid med strafferetten. (...) Som det fremgår af foreningslovens § 3 er forbud mod lokale foreninger et delstatsanliggende. Strækker foreningens virke eller organisation sig ud over en delstats grænser eller ud over landegrænsen, er Forbundsindenrigsministeriet den myndighed, der træffer beslutning om forbud.

Forbundsindenrigsministeriet har siden 1983 udstedt tre landsdækkende forbud; mod Hells Angels, Gremium MC og Satudah MC. Der har været langt flere forbud på delstatsniveau.

Processen vedr. et foreningsforbud forløber anderledes end ved en straffesag i klassisk forstand, idet bevisførelsen er divergerende. Man arbejder ikke ud fra in dubio pro reo. Politiets hovedopgave er således at overbevise retten om, at rockerforeningens formål er at bedrive kriminalitet. Efterforskningen samler derfor alle lovovertrædelser, der kan knyttes til foreningens medlemmer. Dette princip om at tilskrive sammenhæng mellem foreningens medlemmer og foreningens formål er ledetråden i

efterforskningen. Forbud er ofte ledsaget af individuelle retsforfølgelser af enkelte medlemmer, men individuelle retsforfølgelser kan også bane vejen for forbud. ”

Den tyske grundlovs § 9, som foreningslovens § 3 om forbud henviser til, har følgende ordlyd i den officielle engelske oversættelse:

“Article 9
[Freedom of association]

(1) All Germans shall have the right to form corporations and other associations.

(2) Associations whose aims or activities contravene the criminal laws, or that are directed against the constitutional order or the concept of international understanding, shall be prohibited.

(3) (...)”

Den tyske foreningslov vedlægges på tysk.

2. I dansk ret er foreningsfriheden beskyttet i grundlovens § 78, som har følgende ordlyd:

”Borgerne har ret til uden forudgående tilladelse at danne foreninger i ethvert lovligt øjemed.

Stk. 2. Foreninger, der virker ved eller søger at nå deres mål ved vold, anstiftelse af vold eller lignende strafbar påvirkning af anderledes tænkende, bliver at opløse ved dom.

Stk. 3. Ingen forening kan opløses ved en regeringsforanstaltning. Dog kan en forening foreløbig forbydes, men der skal da straks anlægges sag imod den til dens opløsning.

Stk. 4. Sager om opløsning af politiske foreninger skal uden særlig tilladelse kunne indbringes for rigets øverste domstol.

Stk. 5. Opløsningens retsvirkninger fastsættes nærmere ved lov.”

Opløsning af en gruppe ved dom efter bestemmelsen kræver, at gruppen udgør en forening i bestemmelsens forstand, at den pågældende forening har et ulovligt øjemed, herunder eventuelt at den søger at nå sit mål ved vold, og at der kan føres bevis herfor i forbindelse med en eventuel opløsningssag.

Det er i retsplejelovens § 684, stk. 1, nr. 2, fastsat, at sager, hvorunder det offentlige nedlægger påstand om ophævelse af en forening, behandles efter

strafferetsplejens regler.

Justitsministeriet bemærker i den forbindelse, at princippet om ”in dubio pro reo”, der finder anvendelse i den danske strafferetspleje, indebærer, at anklagemyndighedens bevis i en straffesag skal have en sådan styrke, at der ikke kan siges at være en rimelig tvivl om, at den tiltalte er skyldig, jf. hertil f.eks. Straffeprocessen, Eva Smith m.fl. 2. udgave (2008), side 598.

Efter Justitsministeriets opfattelse må det forhold, at sager, hvor det offentlige nedlægger påstand om ophævelse af en forening, behandles efter strafferetsplejens regler, antages at indebære, at strafferetsplejens beviskrav også finder anvendelse i sådanne sager. Det betyder, at anklagemyndigheden i en opløsningssag vil skulle løfte bevisbyrden for, at den pågældende forening uden for enhver rimelig tvivl har et ulovligt øjemed.

Efter retsplejelovens § 701, stk. 1, forfølges sager mod en forening til dens ophævelse i medfør af grundlovens § 78 ved den ret, i hvis kreds foreningen eller dens bestyrelse har sit sæde, eller, når sådant ikke med sikkerhed kan udfindes, hvor et af bestyrelsens medlemmer bor. Straffesager behandles efter retsplejelovens § 686, stk. 1, i første instans ved byretten med mulighed for anke til landsretten, jf. 902, stk. 1. Landsrettens domme i straffesager kan ankes til Højesteret med Procesbevillingsnævnets tilladelse, hvis sagen er af principiel karakter, jf. retsplejelovens § 932, stk. 1. Sager om opløsning af politiske foreninger skal dog efter grundlovens § 78, stk. 4, uden særlig tilladelse kunne indbringes for rigets øverste domstol.